

**Pilersaarutit annertuut sanaartornerisa nalaanni nunanit allamiut na-
jugaqalernissamut sulinissamullu akuerineqarsinnaanerit pillugu Kalaallit Nunaannut
Inatsisip Kalaallit Nunaannut atuutilernissaa pillugu oqaaseqaateqarnissamut
Inatsisartut aalajangiinissaanut siunnersuut
(Inuussutissarsiornermut Aatsitassarsiornermullu Naalakkersuisoq)**

pillugu

Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliap

ISUMALIUTISSIISUTAA

Siunnersuutip aappassaaneerpeqarnerani saqqummiunneqartoq

Ataatsimiititaliap suliarinninnermini ukuninnga inuttaqarpoq:

Inatsisartunut ilaasortaq Knud Kristiansen	(A)	siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Ruth Heilmann	(S)	siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Saxtorph Didriksen	(S)	
Inatsisartunut ilaasortaq Andreas Uldum	(D)	
Inatsisartunut ilaasortaq Aqqaluaq B. Egede	(IA)	

UPA2014-imi ulloq 20. maj 2014-imi siullermeerinninnerup kingorna ataatsimiititaliap siunnersuut misissorpaa isumaliutigisanilu Inatsisartunut matumuuna nassiullugit.

1. Siunnersuutip siunertarisaa imarisaalu pingaarnerit

Sulisussanut nunanit allaneersunut, suliniutit angisuut sanaartorneqarnerisa nalaanni atugassarititat piumasqaatillu suliniutinut angisuunut inatsimmi nassuiarneqartut malillugit nunamiinnissamut sulinissamullu akuersissuteqarnissamut periarfissiinissaq inatsisissatut siuutip siunertaraa.

Aningaasarsianut atorfininnermilu atugassarititaasut suliniutinut angisuunut inatsimmi allassimasut malillugit piffissami suliniutit angisuut sanaartorneqarnerisa nalaanni sulisussat nunanit allaneersut taamaallaat atorneqarnissaannut suliniutinut angisuunut inatsit periarfissiivoq.

1.1 Inatsisissatut siunnersuutip matuma tunuliaqutaa

Nunanit allamiunik aamma killeqarfinnik nakkutiginninneq danskit oqartussaasuisa ataanni inissisimavoq, tassunga ilanngullugit nunamiinnissamat sulinissamullu akuersissutit pillugit maleruagassat, suliassaqarfik tamanna Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanit suli tiguneqanngimmat.

Taamaattumik Folketingip inatsisaatigut nunanit allamiunut inatsisip pisariaqartumik iluarsineqarnissaa pisariaqarpoq, taamaalilluni suliniutit angisuut sanaartorneqarnerisa nalaanni sulisussat nunanit allamiunut inatsit Kalaallit Nunaannut ullumikkut atuuttoq malillugu atugassarititanit allaanerusunik atugassaqartillugit Kalaallit Nunaanniinnissamat sulinissamullu akuersissuteqarfigineqarsinnaaqqullugit.

1.2 Nunanit allamiunut tunngasut sukumiinerusumik sammillugit

Nunanit allamiunut aamma killeqarfinnut nakkutiginninnermut suliassaqarfik Namminersorlutik Oqartussanit tiguneqarnissaata tungaanut suliassaqarfik nunanit allamiunut aqutsisoqarfimmit aqunneqassaaq. Taamaalilluni nunanit allamiunut aqutsisoqarfik suliassanik ilaatigut Kalaallit Nunaanniinnissamat tunngasunik suliarinnittartussaavoq aammalu Kalaallit Nunaanni Politimesteri killeqarfimmi nakkutiginninnermut akisussaasuulluni.

Kalaallit Nunaat aamma Danmark angalaffittut nunamiiffittullu tamarmik immikkoortutut isigineqarput. Tamatuma malitsigisaanik Kalaallit Nunaanniinnissamat akuersissut Danmarkimiinnissamat pisinnaatitaaffiliisanngilaq aammalu paarlattuanik taamaalluni.

Kalaallit Nunaanniinnissamat akuersissummik tunniussinissamat piumasaqaatit nunanit allamiunut inatsimmi aalajangersagaapput, taannalu Kalaallit Nunaannut peqqussutikkut atuutsinneqarpoq.

Skandinaviami nunani naalagaaffimmi innuttaassuseqartut – Finland, Island, Norge aamma Sverige – nunanit allamiunut inatsit malillugu nunamiinnissamat sulinissamullu akuersissummik peqaratik Kalaallit Nunaannut piumasaminnik angalasinnaapput, nunamiissinnaallutik aammalu sulisinnaallutik. Nunanit allamiut allat Kalaallit Nunaanni sulisinnaanissaminnut nunamiinnissamat sulinissamullu akuersissummik peqassapput.

1.3 Nunamiinnissamat sulinissamullu akuersissutip atuuffiata sivilissusissaa

Inatsisissatut siunnersuummi siunnersuutigineqarpoq nunamiinnissamat sulinissamullu akuersissut nunamiikkallarnissaq siunertaralugu sivilunerpaamik ukiumut 1-imut tunniunneqarsinnaassasoq, piffissami tassani sivitorneqarnissaa periarfissaqartillugu, taamaattorli nunamiinnissamat sulinissamullu akuersissut ukiut 5-it sinnerlugit sivitorneqarsinnaassanani.

2. Siunnersuutip Inatsisartunit siullermeerneqarnera

Siunnersuut siullermeerneqarmat suliniutitut angisuunut atatillugu sinaakktissatut inatsisip inissinneqarnissaa pingaaruteqartoq nalinginnaasumik isumaqatigineqarpoq, taamaalilluni aningaasaliiniarlutik soqutiginnittut piunasaqaatinik siunissami sulinerminni malitassaminnik ilisimasaqarsinnaaqullugit.

Siunnersuummi matumani nunanit allamiunut inatsisip allannguutissai partiinit arlalinnit tunngaviummik taparserneqarput. Tamatumali peqatigisaanik inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatit arlallit (uranimut aatsitassanullu qaqutigoortunut tunngasut) naapertuutinnigitsut, tassungalu atatillugu tassaniittussatut tulluutinnigitsut aammalu inatsimmi nassuiaatinik taakkuninnga malinninnermigut Kalaallit Nunaata aatsitassanut tunngasunik tigusinermini pisinnaatitaaffilikkami ajornerulernissaat akueriinnassagaa oqallinnermi saqqummiussisut arlallit oqaatigaat.

3. Inatsisissatut siunnersuutip tusarniaassutigineqarnera

Piffissaq tusarniaaffiuseq pissusissamisoornani sivikitsuararsuuseq ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq, tamanna tusarniarfigineqartut arlallit aamma maluginiarsimavaat. Tamanna assut ajuusaarnartoq naapertuuttuunngitsorlu ataatsimiititaliaq isumaqarpoq.

SIK-p tusarniaanermut akissutaa ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq, tassani ilaatigut allassimalluni:

”Naalagaaffiup soqutigisaqarfigisaanut aatsitassat qaqutigoortut ilanngunniallugit misiliineq aatsitassarsiornermik suliassaqarfimmik Namminersorlutik Oqartussat tigusaqarneranik ajoqusersaariniarnertut misiliinertut SIK-p paasivaa.

Inatsisip oqaaseqaataanut Naalakkersuisut aamma naalagaaffiup akornanni takkuttussatut isumaqatigiinnissap tunngavigisassannortinneratigut folketingimit inatsit akuersissutigisimasaq atorunnaarsinneqarsinnaalersinnaavoq, naalakkersuisut marluk akornanni tunngavigisatut isumaqatigiittoqassanngippat.”

Aammattaaq SIK isumaqarpoq:

”Oqaaseqaatit aamma paasissutissanik paarlaasseqatigiittarnissaq pillugu isumaqatigiissutaasinnaasoq imminermi nunanit allanit aningaasaliisinnaasunut naleqqiullugu nalornilersitsissapput.”

Isumaliutersuutit ernummatillu SIK-mit tusarniaanermut akissummit oqaatigineqartut ataatsimiititaliamit isumaqatigineqarput. Aatsitassat qaqutigoortut pillugit inatsisissatut siunnersuummi nassuiaatit inatsisissatut siunnersuummi aalajangersakkanut siunnersuutillu

imarisaasa sinnerinut attuumassuteqanngitsut Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Ataatsimut isigalugu ataatsimiititaliaq isumaqarpoq tusarniaanermut piffissaliunneqartoq aammalu siunnersuummik suliarinninnissamut piffissaliunneqartoq sivikippallaartut. Siunissami taamatut suleriaaseqaqqittoqannginnissaa ataatsimiititaliamit kaammattuutigineqarpoq. Aamma tassunga atatillugu ataatsimiititaliamit kissaatiginartinneqarpoq inatsisissatut siunnersuut taama pingaaruteqartigisoq pineqartillugu ataatsimiititaliaq siusinnerusukkut peqataatinneqartariaqaraluartoq.

4. Ataatsimititaliap siunnersuummik suliarinninnera

Naalakkersuisut saqummiussissummini paasissutissiissutigaat siunnersuut pillugu, tassunga ilanngullugit aatsitassat qaqutigoortut pillugit apeqqummut tunngasut pillugit danskit naalakkersuisuisa aamma Naalakkersuisut akornanni qanimut oqaloqatigiittoqarsimasoq aammalu inatsisissatut siunnersuutip Folketingip maanna ataatsimiinnerani saqummiunneqarnissaanik Naalakkersuisut kissaatigisaataata malinneqarnissaa oqaloqatigiinnikkut tassuuna iluatsissimasoq.

Naalakkersuisut aamma paasissutissiipput aatsitassat qaqutigoortut pillugit apeqqut Namminersorlutik Oqartussat inatsisiliorlutillu inatsisinik atuutsitsisuuffigisaannik aatsitassanik suliassaqarfimmi Namminersorlutik Oqartussat naalagaaffimmilu oqartussat akornanni piginnaasaqassutsinik agguataarinermik atuuttumik allannguisuunngitsoq inatsisissatut siunnersuummi allassimasoq.

Naalakkersuisut inatsisissatut siunnersuut pillugu naalagaaffimmik ingerlaavartumik oqaloqateqarnerminni paasissutissanik avitseqatigiittarneq illuatungeriinnit qaqugukkut naammallunilu naammaginartutut isigineqarsinnaaneranut tunngavissat atugassarititaasullu pillugit naalagaaffiup politikikkut ataatsimoortumik paaseqatigineqarneranik qulakkeerisimassasut ataatsimiititaliamit naatsorsuutigineqarlunilu tutsuigineqarpoq.

Suliniutinut angisuunut aatsitassanik qaqutigoortunik pingaarnertut imaluunniit saniatigut tunisassiornermik ilaqartinneqartunut atatillugu nunamiinnissamut sulinissamullu akuersissutinik tunniussisarneq eqqarsaatigalugu nunanit allamiunut inatsisip aqunneqarnerani ajornartorsiortoqalinnginnissaata qulakkeerneqarnissaa tamatumani eqqarsaatigineqarluni.

Inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatini ilaatigut ima allassimasoqarpoq:

”§ 1, imm. 1-imi aalajangersagaq siunnersuutigineqartoq aamma oqaasertaa malillugu, aallaaviatigut uranimik aamma aatsitassanik allanik qinngornernik ulorianartunik akulinnik kiisalu aatsitassanik qaqutigoortunik paaanermut tunngatillugu, suliniuummut angisuunumut suliassamut atatillugu nunamiinnissamut sulinissamullu akuersissuummut tunngatillugu atorneqarsinnaassaaq.

Danskit naalackersuisui isumaqarput aatsitassanik immikkuullarissunik aalajangersimasunik pīaanissaq avammullu annissuinissaq pillugu apeqput, nunanut allanut, illersornissamut sillimaniarnermullu politikikkut apeqputinik pilersitsisinnaasoq, tamannalu assersuutigalugu uranimik aamma aatsitassanik allanik qinngornernik ulorianartunik akulinnik pīaanermut tunngatillugu atuutissaaq. Naalackersuisut aamma danskit naalackersuisuisa tassunga atatillugu isumaqatigiissutigaat, siunissami uranimik aamma aatsitassanik allanik qinngornernik ulorianartunik akulinnik pīaanermut avammullu annissuinermt atatillugu, suliaqarnikkut suleqatigiinnissaq pillugu suleqatigiinnissamut isumaqatigiissummik suliaqartoqassasoq. Tamanna pillugu isumaqatigiissut 2014-imi ukiup affaani kingullermi inaarsarneqassasoq naatsorsuutigineqarpoq.

Tamanna tunngavigalugu naatsorsuutigineqarpoq, suliniutinut angisuunut suliassanut, uranimik aamma aatsitassanik allanik qinngornernik ulorianartunik akulinnik pīaanermut tunngassuteqartunut, atatillugu § 1, imm. 1-imi aalajangersagaq siunnersuutigineqartoq malillugu nunamiinnissamut sulinissamullu akuersissummik tunniussinissaq, suleqatigiinnissamut isumaqatigiissut taaneqartoq taanna atsiorneqareerpat aatsaat pisinnaassasoq. Aatsitassanik qinngornernik ulorianartunik pīaanerup annertussusaa apeqputaatinnagu, aamma aatsitassat qaqutigoortut taakkua saniatigut tunisassiassanut taamaallaat pīarneqassanersut apeqputaatinnagu tamanna atuutissaaq, tassami suliniummi angisuumi suliassami pingaarnertut aatsitassanik allanik pīaanissaq pineqartussaammat.

Danskit naalackersuisuisa paasinninnerat malillugu peqatigisaanik aatsitassanik qaqutigoortunik taaneqartartut tassunga assigunik nunanut allanut, illersornissamut sillimaniarnermullu politikkimut tunngassuteqartunik apeqputinik pilersitsisinnaanerat mattunneqarsinnaanngilaq, apeqputaassallutik ilaatigut teknologiimi ineriartorneq, nunarsuarmi piumannineq, niuerfiup naleqqussarsinnaassusaa, ujarassiormermt politikikkut pissutsit aamma pisut aalajangersimasut suliassanut ataasiakkaanut attuumassuteqartut. Taamaattorli pissutsit taakkua Namminersorlutik Oqartussat aamma naalagaaffimmi oqartussaasut akornanni aatsitassanut suliassaqarfimmi aalajangiisinnaatitaanermik agguaasimaneq atuuttoq allanngortinnaviannngilaat, tassani Namminersorlutik Oqartussat inatsisiliortuullutik aammalu atortitsisussatut pissaaneqarlutik.

Tamanna tunngavigalugu danskit naalackersuisuisa naatsorsuutigaat suliniutinut angisuunut suliassanut, aatsitassanut qaqutigoortunut tunngassuteqartunut, ilanngullugu saniatigut tunisassiaralugit, atatillugu § 1, imm. 1-imi aalajangersagaq siunnersuutigineqartoq malillugu nunamiinnissamut sulinissamullu akuerissummik tunniussinissaq, Naalackersuisut aamma danskit naalackersuisuisa akornanni suliassat taamaattut pillugit imminnut ilisimatitseqatigiillutik paasissutissanik paarlaasseqatigiittarnissaq pillugu isumaqatigeereerpata aatsaat pisinnaassaaq.”

4.1 Namminersorlutik Oqartussat naalagaaffimmilu oqartussaasut akornanni oqartussaaffiit agguataarneqarnerat

Inatsisip oqaasertai inatsissisatut siunnersuummi oqaasiliorneqartutut aatsitassanut tunngasutigut Namminersorlutik Oqartussat naalagaaffimmilu oqartussaasut akornanni oqartussaaffiup agguataarneqarneranik imminni allannguinnigitsut ataatsimiititaliap aallaavittut isigalugu tunngaviatigut Naalakkersuisut isumaqatigai, taamaattorli uranimik aatsitassanillu radiup qinngornerinik akulinnik allanik kiisalu aatsitassanik qaqutigoortunik piianeq pillugu nassuiaatit taakku suliniutinut angisuunut atatillugu nunamiinnissamut sulinissamullu akuersissutinik tunniussinissaq pillugu inatsissisatut siunnersuummut danskit naalakkersuisuinit ilanngunneqarsimmamata assut pissusissamisoornanilu tulluanngitsoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Naalagaaffiup inatsisai Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermut tunngasunik nalinginnaasumik ineriartortitsinerup siuarsarneqarnissaanut attuumassuteqartut peqataaqataasussalluunniit sillimaniarnermut politikimi oqaluuseriniakkanik siuarsaanissamut atorineqassanngitsut Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliaq tunngaviummik isumaqarpoq.

4.2 Ataatsimiititaliap naggataarutaasumik oqaaseqaatai

Inatsissisatut siunnersuummut nassuiaatit oqaatigineqartut aatsitassanik qaqutigoortunik piianeremut tunngassuteqartut inatsisip oqaasertaanut toqqaannartumik attuumassuteqanngitsut Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliaq isumaqarpoq, tamatumani danskit naalagaaffiata naatsorsuutigalugu nunamiinnissamut sulinissamullu akuersissutinik tunniussinissaq aatsaat pisinnaasoq suliniutit taamaattut pillugit Naalakkersuisut danskillu naalakkersuisuisa akornanni paasissutissanik avitseqatigiittarnissaq pillugu isumaqatigiissuteqartoqarpat.

Suliniutinut angisuunut atatillugu nunamiinnissamut sulinissamullu akuersissutinik tunniussisarnermik ajornartorsiut sulinummi angisuuni aalajangersimasumi aatsitassat suut piiarneqarnissaat apeqqutaassanngilluinnartoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq.

Aatsitassat immikkut ittut ilaannik piiaanissaq illersornissamut sillimaniarnermullu politikikkut apeqqutinik pinngortitsissappat apeqqutit taamaattut suliniutinut angisuunut atatillugu nunamiinnissamut sulinissamullu akuersissutinik tunniussisinnaneq pillugu inatsimmi qulaajarneqassanngillat, suliniutissanili angisuuni aggersuni aatsitassanik/aatsitassanik qaqutigoortunik siunissami passussinissamut atatillugu illersornissamut sillimaniarnermullu politikikkut pissutsit pillugit oqallinnermut atatillugu apeqqutit taamaattut allatut qulaajarneqartariaqarlutik.

Kiisalu nunatsinni naalakkersuisut danskillu naalakkersuisui ataatsimiititaliamit kaammattorneqarput aatsitassarsiornermut tunngasunut, suliniutinut angisuunut

sanaartornermullu atatillugu paasisutissanik sapinngisamik siusissukkut paarlaasseqatigiittaqqullugit, taamaalilluni inatsisiliortut taakku marluk suliamik ataqatigiissaariffiusumik ingerlatsinissaminnut pisariaqartumik piffissaqarsinnaaqqullugit.

5. Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisassai

Inatsisunik atuutsitsinermut ministeriaqarfiup suliassaqarfiani aningaasartuuteqarnerunermik kinguneqartussatut kiisalu suliffissaqartitsiniarnermut ministeriaqarfiup suliassaqarfiani kiisalu inuussutissarsiornermut ineriartortitsinermullu ministeriaqarfiup suliassaqarfiani aningaasartuuteqarnerunermik inatsisissatut siunnersuut kinguneqartussatut nalilerneqartoq siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini allassimavoq. Inatsisissatut siunnersuutip Namminersorlutik Oqartussat aningaasartuuteqarnerunerannik kinguneqarnissaa naatsorsuutigineqanngilaq, inatsisip naalagaaffimmit aqunneqarnera pissutigalugu.

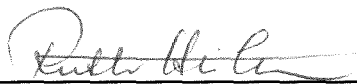
6. Ataatsimiititaliap inassuteqaataa

Siunnersuut akuerineqassasoq ataatsimiititaliamit isumaqatigiittumit inassutigineqarpoq.

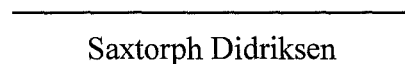
Taama oqaaseqarluni isumaliutissiisummilu allassimasutut paasinnilluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappasaaniigassanngortippaa.

Knud Kristiansen
Siulittaasoq

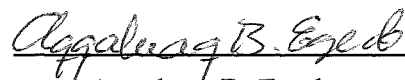
Ruth Heilmann
Siulittaasup tullia

Saxtorph Didriksen

Andreas Uldum

Aqqaluaq B. Egede